

Чушенко О. М.
здобувач магістерського ступеня
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря
Сікорського», м. Київ, Україна
ORCID: 0009-0000-9560-5632;
Смерічевська С. В.
д-р. екон. наук, професор,
в.о. завідувача кафедри логістики
Національний авіаційний університет
м. Київ, Україна
ORCID: 0000-0003-0733-8525

ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА: СУЧАСНІ СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Прагнення до інновацій стає визначальним фактором конкурентоспроможності в епоху глобалізації. Цифрова економіка відіграє ключову роль у цьому процесі, де інновації постійно впроваджуються та розвиваються, створюючи нові можливості для бізнесу та ринків. Очікується, що цифрові технології покращать ефективність у всіх сферах діяльності – від виробництва до логістики та фінансів. Це стане ключовим фактором для зменшення витрат та оптимізації використання ресурсів.

Зростання впливу цифрових медіа, електронної комерції та інших цифрових платформ змушує компанії швидко адаптуватися до нових споживчих звичок та вимог, що створює потребу у постійних інноваціях та трансформаціях. Цифрова економіка розширює можливості для глобальних торговельних операцій та міжнародних партнерств, сприяючи економічному зростанню та розвитку ринків. Цифрова трансформація може значно змінити ринок праці та суспільство в цілому, що підкреслює важливість розуміння цифрової економіки та її тенденцій розвитку для бізнесу, уряду, академічної спільноти та громадськості.

Цифрова економіка – це вся економічна діяльність, яка забезпечується використанням інформаційно-комунікаційних та інших цифрових технологій. Це не лише ІТ-розробки та наукові цифрові рішення, а й електронна комерція, онлайн-послуги та результати діяльності цифровізованих підприємств [1].

Цифрова економіка відіграє значну роль у забезпеченні стабільності економіки та формуванні стійкого джерела податкових надходжень. Основна перевага полягає у тому, що вона менше залежна від фізичних активів порівняно з промисловістю чи сільським господарством. Стійкість цифрового сектору особливо помітна в умовах кризи. Наприклад, після початку повномасштабного вторгнення українська ІТ-галузь виявилася однією з найстабільніших сфер економіки, і навіть збільшила обсяг експорту ІТ-послуг у 2022 році.

Інформаційні технології мають великий потенціал для підвищення ефективності процесу відбудови України. Це охоплює не лише розвиток ІТ-сектору та використання цифрових технологій у інших галузях для оптимізації виробництва, але і впровадження цифрових рішень для розподілу міжнародної допомоги та контролю за її використанням. Це може значно знизити ризики корупції і сприяти більш ефективній роботі системи допомоги.

У перехідній епіс постіндустріального розвитку відбувається активне формування електронного середовища та перехід до інформаційної цивілізації. Це призвело до посилення уваги, яку країни світу приділяють розвитку цифрової економіки. Зростаюча взаємодія цифрової та традиційної економіки ускладнює чітке розмежування між ними.

Цифрові технології спрямовані на підвищення ефективності української промисловості. Однак в деяких сферах вони є основою стратегій виробництва, оскільки вони дозволяють змінювати традиційні бізнес-моделі та виробничі ланцюжки, що сприяє впровадженню інноваційних продуктів.

Для розвитку цифрової економіки важливо впроваджувати стратегію національного рівня «цифровізації». Ця стратегія сприятиме створенню державного ринку інформаційно-комунікаційних технологій і мотивуванню населення використовувати цифрові технології. Основою розвитку цифрової економіки є рівень розвиненості цифрової інфраструктури, яка включає в себе комплекс технологій, продуктів та процесів, що забезпечують обчислювальні, телекомунікаційні та мережеві можливості на цифровій основі [2].

Цифрова економіка є ключовим напрямом розвитку економіки, оскільки вона заохочує бізнес і населення до використання інформаційно-комунікаційних технологій як більш ефективних, якісних, економічних та швидких. У рамках цього напрямку вивчаються можливості використання сучасних цифрових технологій для управління економічними системами, що дозволяє оновлювати підходи до ведення бізнесу та сектору економіки.

Найперспективнішим і найновішим підходом цифровізації на даному етапі є штучний інтелект (ШІ) та машинне навчання (МН). Вони відіграють ключову роль у цифровізації бізнесу, революціонізуючи способи, якими компанії працюють з даними та приймають рішення. Вони дозволяють компаніям розуміти складні взаємозв'язки між даними, автоматизувати процеси та прогнозувати майбутні тенденції.

Сьогодні увага до сектору штучного інтелекту (ШІ) та машинного навчання (МН) суттєво зростає, проте навіть без цього збільшення ІТ-індустрія ніколи не була відсталим гравцем. Інвестиції в стартапи стабільно зростають з року в рік, навіть не враховуючи ейфорії щодо генеративного ШІ.

Згідно з даними CB Insights, у 2022 році інвестори здійснили 2956 угод на суму \$45,8 млрд. Це на 34% менше порівняно з попереднім роком, але все ж вище, ніж будь-коли раніше. Середня сума угоди склала \$20,7 млн. Головний географічний регіон - США, де було здійснено більшу частину угод і залучено найбільше коштів. 66% всіх інвестицій були здійснені в стартапи на ранніх стадіях розвитку. [3].

Аналітики з PitchBook також провели подібний огляд. За їхніми даними, у 2022 році інвестори уклали 6727 угод на суму \$78 млрд. Найбільше постраждали сегменти автономних транспортних засобів, розроблення процесорів, платформ автоматизації та інтелектуальних датчиків. Відзначається зменшення інтересу до апаратного забезпечення. З іншого боку, споживчий сегмент, зокрема генеративне ШІ, знаходиться на підйомі.

У нещодавньому масштабному дослідженні Стенфордського університету повідомляється, що за результатами 2022 року глобальні приватні інвестиції в ШІ становили \$91,9 млрд. За останні десять років приплив капіталу зріс в цю сферу у 13 разів [3].

Незважаючи на розбіжність деяких цифр, всі джерела підтверджують позитивну тенденцію інвестування в цей сектор. Цей фактор позитивно позначиться на майбутньому індустрії, навіть після закінчення хайпу. Щодо глобального розміру ринку, він оцінюється приблизно в \$200 млрд, зазначає Grand View Research. Більше того, з 2023 по 2030 роки прогнозується річне зростання на рівні 37,3%.

Продовжує збільшуватися кількість компаній, які використовують ШІ для своїх потреб. Глобальне дослідження показало, що у 2022 році близько 50-60% бізнесу в якийсь спосіб почали використовувати ШІ. У порівнянні з 2017 роком, коли таких компаній було лише 20%, це вражаючий ріст. Цікаво, що це не лише відбувається через тренди. Бізнес підтверджує, що впровадження ШІ призвело до зменшення витрат і зростання доходу.

Щодо використання ШІ у практичних сценаріях, найчастіше бізнес використовує його для оптимізації сервісних операцій, створення нових продуктів на основі штучного інтелекту, сегментації клієнтів, аналізу обслуговування клієнтів, удосконалення продуктів, або, іншими словами, інтеграції ШІ в них.

Отже розвиток цифрової економіки є стратегічним елементом управління бізнес процесами у всіх сферах економіки. Зокрема, використання ШІ та МН вважається надзвичайно актуальним у сучасній економіці і грає ключову роль у багатьох сферах. Штучний інтелект і машинне навчання дозволяють:

1. автоматизувати багато рутинних завдань, забезпечуючи швидше та ефективніше вирішення бізнес-задач. Це дозволяє компаніям зосередитися на стратегічних завданнях та збільшує їхню продуктивність;

2. аналізувати великі обсяги даних та знаходити в них приховані зв'язки та партнерів, що допомагає приймати більш обґрунтовані та стратегічні рішення.

3. створювати персоналізовані продукти та послуги, враховуючи індивідуальні потреби та вподобання клієнтів, що дозволяє підвищити задоволеність клієнтів та покращити конкурентоспроможність компанії.

4. виявляти та запобігати кібератакам, а також забезпечувати конфіденційність інформації компанії, що особливо важливо в умовах зростання кількості кіберзагроз у сучасному світі.

5. створювати нові можливості для інновацій у різних галузях, від медицини та фінансів до транспорту та виробництва. Вони дозволяють компаніям розробляти нові продукти, сервіси та бізнес-моделі, що можуть змінити обличчя економіки [4].

Список використаних джерел

1. Цифрова економіка : підручник / Т. І. Олешко, Н. В. Касьянова, С. Ф. Смерічевський та ін. К. : НАУ, 2022. 200 с. <https://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU> (дата звернення: 19.03.2024)
2. Informatica. Platform Partner. URL: <https://integralsolutions.pl/uk/optymalizacja-logistyki-analiza-danych/> (date of application: 02.04.2024)
3. Штучний інтелект і машинне навчання: що відбувається на ринку і які перспективи галузі. URL: <https://speka.media/stucnii-intelekt-i-masinne-navcannya-shho-vidbuvaetsya-na-rinku-i-yaki-perspektivi-galuzi-9qz4g9> дата звернення: 29.03.2024).
4. Мацишина О., Смерічевська С. Інтегрований підхід до стратегічного управління ланцюгами постачання в умовах цифрової економіки. Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та їх рішення, 2022. С.78-79. URL: <https://confmanagement-proc.kpi.ua/article/view/271608> (дата звернення: 28.03.2024)